

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Postowa opłate
opłacono rykożitem.

Рік LV.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II. пом.
Конто почт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зод.
Чвертьрічно 15-00
Піврічно 30-00
Річно 60-00
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар.
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 7-50 зод., Німеччині 7-50 зод.
Швейцарії 5 шв. фр., Чехослова-
ччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Ба-
гарії 7-50 зод., Австрії 7-50 зод.
Зміна адреса 1 зод.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарі: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Привіт Вам у Станиславові!!

Львів, 23. червня 1934.

Витаємо Вас, Українські Жінки, з великим святом п'ятидесятиліття Вашої організованості.

Витаємо Вас, Українські Матері, що з чор-
ною впливаєте в нове покоління почування лю-
бови, привязанія та посвяти до свого Народу
(Батьківщини).

Витаємо Вас, Українські Громадянки, при-
важних зусиллях і праці над кращим теперіш-
нім і майбутнім Українського Народу.

Витаємо Вас із першим Українським На-
ціональним Жіночим Конгресом, який є вия-
вом не тільки Вашої організованості і консолі-
дації, але й доказом Вашої великої громад-
ської зрілості та виробленості.

Витаємо Вас, Українські Жінки, що зде-
тесь на своє велике свято перегляду сил та пра-
ці і намічування дальших напрямних збірної,
організованої діяльності. Витаємо Вас від і
тих з Галицької, Волинської та Холмської Зем-
лі і тих зпоза океанів і тих з Буковини і тих з
Закарпаття і тих з еміграції, і теперішніх про-
відниць організованого жіночого руху і старих

ветеранок праці і юних, надійних представниць
жіночого доросту.

Глибоко Вам співчуваємо, що не засядуть
з Вами в часі свята до спільної праці жінки з
української Наддніпрянської Землі, що спробо-
вана сльозами, засінна горем, покрита жало-
бою по жертвах страшною, жорстокою політики
північних насильників, політики, яка уніча-
лась невиданим голодом мільйонів українсько-
го населення, зокремаж української дітвори.
Цю відсутність Ваших нещасних сестер Ви бо-
лючо відчуєте, але ця відсутність дуже вимов-
на і вона хіба тільки скріпить Ваші сили, ожи-
вить Вашу працю, потроїть Ваші зусилля, пе-
реборе всі труднощі і проложить бодай части-
ну певного, і прямого, і ясного шляху до Ве-
ликої Цілі.

Витаєте, Українські Жінки-Патрістки, і
працюйте на своєму обідньому святі гідно!
Будьте Українками, будьте жертвенними Мате-
рями. Будьте готовими до посвяти Громадян-
ками, будьте квітом Землі Української! Голос
батьківської землі нехай буде зовом Вашої ма-
теринської крові.

Привіт Вам і щирі побажання успіхів!

Вона їде звідти...

Розмова співробітника „Діла“ з жінкою-втікачкою із Сов. України

Львів, 22. червня 1934.

Вона їде звідти!... Цього доволі, щоби на
жорсткій зібралась юрба, що дивиться на неї і її
дітей, як на людей не з цього світу.

А вони? Жінка і п'ятеро дрібних дітей, три
хлопці і двоє дівчат. Незгірше зодягнені, так,
що трохи розчаровуємося, коли присідаємо
поруч них на лавці у ждальні третій класи
завіського двірця.

Чоловіка нема. Пішов кудись залагодити
паспортні формальності. Вона купила пляш-
ку молока й дає 2-літній дівчинці. Діти бліді, ні
жовтлі, крові в їх обличчях.

Звідки вони їдуть?

Він, Павло Калінінський, родом з Лукави-
ці біля Лиска, попав ще у світовій війні в полон
і там оженився. Востаннє працював крамарем
у кооперативі в Новій Філіпівці б. Алексан-
дрова, херсонської округи. З того титулу мав до-
останку хату й корову. Поле забрали під кол-
госп. Крамар — добре становище у Совітах,
але діставав усього 70 рублів платні, тоді, як
десяток бараболів коштує 2—2.5 рубля, хліб
фунт 1.30 рубля (цей хліб, чорний ячмінний
фунт 1.30 рубля), масло 8—10 рублів, пуд білої
маємо в Редакції), а за всім треба було сто-
яти в „очереді“ пераз цілу ніч тай то міг діста-
ти пайок: на себе 700 гр., на дітей і жінку по 200
гр. хліба.

Як з олягом?

Дуже важко. Шаль вона має свій старий. Це
желе, драгине полотно, з якого вишита „рубаш-
ка“ хлопця, 4.5 руб. метр, його черевички 13
рублів. Оні гумові подлі мети, що на ній, 19
рублів і тоді їх дістати. Взагалі, багато дечого
тої дістати, нпр. мяса не бачили роками.

Голод є?

Тепер не такий явний, як був мин. року.
Діти гинули, пухли, мандрували до міста, ко-
тали на вулицях. „Тут — каже жінка — не хо-

чуть мені повірити, коли оповідаю, що люди
людей їли, а проте це правда: їли і хто зна, чи
ще не будуть“. Від весни на цілій Україні нема
дощу, збіжжя висохло, голод навис над селами.

Як колгосп?

Є в сусідстві, в селі. Називається „Новий
Побут“. Хати селян зруйнували, у краєвх заве-
ли комуну. Дають там тільки пайок хліба і раз
у день теплу страву — на обід. Борщ, буряки
або кислу капусту. Люди лезли ногами воло-
чати. Коні в колгоспі вигинули, обробляють
поле коровами. Поза кооперативною годі щось
дістати, корова — це вже скарб, бо нпр. її чо-
ловік, що вже 3 роки клопотав за виїздом, про-
дав її за 1900 руб., тоді як за хату з городом
дістав 700. Хто купив? Є ще такі одиночки,
партійні, що купують.

Чого вони виїхали?

Надоїло. Постійне голодування, непевність
життя через звичайне явище грабіжі і немож-
ливість заробити на одержу. Дітей до школи не
посилала, хоч найстаршій дівчині 12 літ. Шко-
ла там ніяка. Комуни вчать, співати якісь пісні.
Безбожність жахлива. В церквах магазини,
клуби, кіна. В їх селі є євангельська громада,
до якої й вона належала і ось тут документ її
приналежності до церкви, а отут євангеліє.
Євангелієм дозволяють ще молитись, але ін-
ші релігії, навіть жидівську, переслідують за-
взято.

Тут інший світ. Діти не можуть надивува-
тись білому хлібові. А там писали, що в „бур-
жуазії“ гинуть люди з голоду. Вона працювати
ме, господарити, діти ходитимуть до школи...

Купують дітям цукорки, які вони цікаво
розглядають і бажаємо нещасній матері і дру-
жині, що стільки пережила, щасливої дороги.
Вона всміхається: вона дійсно щаслива...

(а. к.)

Паста до зубів, креми.

Появились уже в розпродажі шампуні і люксо-
ва вазеліна в тубках.

13-2

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА І С-КА
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО Ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 502-881.
Поручає власні вироби найкращої якості

Пасту до взуття „Елегант“ терпентин.
Пасту до взуття „Елегант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри

Синку до білля

1397 помадкову і коронову 21-2
Шварц до чобіт. — Віск шевський. — Смола шевська.

Український Жіночий Конгрес у Станиславові.

Львів, 22. червня 1934.

Перший Український Жіночий Конгрес, що
збирається у Станиславові 23-го ц. м. буде своє-
рідною великою маніфестацією. В останніх де-
сятих літ ми звикли бачити в різних організа-
ціях та установах жінок при рівній праці з чо-
ловіками, що ніхто з нас не звертав особливого
уваги на окремі жіночі організації, де гуртува-
лось наше жіноцтво. Не хочемо і не можемо на
цьому місці відповідати на таке загальне пита-
ння: чи існує в нас окремий жіночий рух і в чо-
му він проявляється?

Сам факт, що наше жіноцтво зорганізувало
свій конгрес і відгукувалось на нього так живо
— перший доказ, що воно відчуває потребу ас-
суювати свої інтереси власними силами. Реферати,
парали та дискусії, що відбудуться підчас кон-
гресу, безсумнівно зарисують перед нами головні
напрямні, що дозволять говорити про характер
українського жіночого руху в наших виняткових
обставинах.

Наше становище до еманципаційних ама-
гань жіноцтва взагалі, а українського зокрема,
політоване самим духом того демократизму,
якого боронимо в усіх проявах суспільного жит-
тя. Всі члени суспільності повинні бути рівні і
нема ніяких підстав, ні наукових, ні релігійних,
ні інших, які дозволяли би заперечувати жінкам
права займати суспільні чи громадські станови-
ща, які займає під віків чоловічина. Навіть, коли
дехто боронить погляду, що жінка не має дея-
ких фізичних і духових прикмет, необхідних для
виконання деяких відповідальних суспільних
становищ, то і цей погляд не має великої сили,
коли зважимо, що на цих становищах стоять від-
віків мужичини теж часто без тих „необхідних“
фізичних і духових прикмет.

Подобається нам це чи ні, а мусимо рахува-
тися з явищем певих чатів, коли жінки освідом-
или собі своє покриттяне становище, зовсім
так само, як деякі понижали боротьбу за права в су-
спільності, в якій досі мали тільки самі обме-
жені. Віримо в те, що суспільність, нарід і держа-
ва тим сильніші, чим більше мають повноправ-
них, і відданих громадян, які тому працюють для
розвитку суспільної громади, бо вона дає їм як
найлюблішіше божество.

Чи Ви вже набули

ювілейну відзнаку Сокола Батька?

Як ні, так аголосться в канцелярії „С.-Б.“ — Набуваючи відзнаку,
причинюєтесь до викупуна Українського Городу.

Та все це — гарні теоретичні ідеї. І в їх Н. український Жіночий Конгрес збирається у добу, коли гасла свободи, рівності та справедливості зазнали страшного удару від лиховищих насильств останньої великої війни. Нелегке завдання має перед собою жіноцтво, добиваючись для себе прав, чи в ім'я високих ідей чи якимисьбудь практичними засобами саме тепер коли цих прав не можуть добитись мільйони „панів землі“, що мали їх ще так недавно і ними могли користуватись.

Не краще стоїть справа із цілою низкою чисто жіночих проблем, що мають таку велику вагу для фізичного та духового розвитку жінки, дитини та сім'ї, — тих проблем, що пов'язані з основними ідеями моралі давного громадянства, переконань і держави. На багато із тих справ ми не маємо ніякої майже ніякого практичного впливу тому, що їх нормує заздалегідь право держави. Правда, там, де починається законодавство, починається особисте духове життя людини і алобути вплив на формування нової психіки — це не менша сила і не менша заслуга, як творити нові закони.

Коли наше організоване жіноцтво аумів відокремити з усього нашого суспільного життя такі ділянки і такі справи, якими воно може займатись краще, ніж інші, саме тому, що має до діла з ними, які найкраще розуміють одна одну — то це вже буде великий успіх Українського Жіночого Конгресу. Знаємо, що таких ділянок і таких справ є дуже багато; знаємо, що ще до недавня серед мільйонів нашого жіноцтва взагалі не було свідомості, що воно відчувало потребу прибудуватись над своїми окремими болічками і провинути свою окрему роль в суспільності.

Вірно, що від цієї праці нашого жіноцтва наша загально-національна справа може тільки випирати. Українська жінка своїм своїм типом, яким наділена її природа і скрісталізувала на ній історія визначувалась завжди живою інтелектуальною, енергією і тверезою рівновагою. Не маємо ніяких причин побоюватись, щоб її участь у нашій національно-громадській праці могла принести якунебудь шкоду загальній справі і збільшити хаос, на який так часто доводиться нам нарікати. Чи не могли ми нині ширше псувати, що не одна із суто-жіночих прикмет така як м'якість, спочутливість, самозбережливість інстинкт, може і інстинктивний інтелектуальний хист можуть спричинитись у нещодоному випадку до оздоровлення нашої духової атмосфери і стати певним чинником національно-суспільної праці.

Варшавські настрої по кривавім атентаті.

(Кореспонденція з Варшави.)

Варшава, 21. VI. 1934.

Кривавий атентат на вулиці Фоксаль, що її нині переіменовано на вулицю Броміслава Перяцького, над посвяченням якого з великою енергією працюють органи влади, викликав у польських опінії таке сильне враження, що політичні наслідки його без сумніву будуть ще довго відчуватись.

Загострення внутрішнього політичного курсу й декретування так званих ізоляційних таборів є вильвом того занепокоєння, про яке писала „Газета Польська“ другого дня по атентаті, зазначаючи, що вісім років праці (травень року 1926 — червень 1934) над зміцненням Польщі ще не вистарчило і що ще тепер серед громадянства не зникли огнища крайніх метод боротьби і навіть терору, які прагнуть викликати неспокій та потрясіння.

Ще докладніше невідомо, в яких саме місцях повстануть ці ізоляційні табори, проте варшавські шоголоски вже кажуть, що одні з таких таборів буде заложений на Поліссі, а другий в Кельцькому повістві, біля Ольшухи.

В це очевидячки, цілком неперевірена поголоска.

У найближчих днях будуть атентично оголошені всі подробиці про організацію ізоляційних таборів.

Про регуляцію цих таборів стизав декілька слів прем'єр Кошловський у своєму інтерв'ю представникові проурядової агенції „Локра“, підкреслюючи, що внутрішній лад по ізоляційних таборах буде дуже тяжкий і суворий і що всі ув'язнені по таборах підозрілі елементи відчують на собі каруючу руку держави.

Запровадження ізоляційних таборів майже безпосередньо по виступі міністра Гебельса у Варшаві, який у своєму рефераті чимало казав про виховну їхню роль в Німеччині, дало підставу для їхніх зауважень частини преси, що, не дивлячись на слова Гебельса, що ніби заручення націонал-соціалістів не є тодіж експортів, то всеж дещо з них надається для експорту.

Булаб проте помилка думати, що репресивні заходи вичерпують образ настроїв по атентаті. Появляється чимало політичних проєктів, яких значення тепер ще не легко оцінити.

Ось, наприклад, орган радикального крила урядового табору „Курєр Поранни“ виступає з проєктом поширити суспільну й політичну базу урядового блоку через притягнення лірих елементів та через навчання шільної співпраці з селянством та робітниками.

Стоїмо — пише „Курєр Поранни“ в одній зі своїх передових статей, присвячених цій справі — перед дивним явищем, що Польща, яка в момент перевороту в травні 1923 року бачила скрізь поруч з жовнірами також і робітників, що виступали по стороні ініціаторів перевороту, тепер їх у лавах своїх борців не бачить.

Вила цього лежить — продовжує „Курєр Поранни“ — по обох сторонах і ладі ми пропонує виробити мінімальну програму соціальних реформ, якіб погостили всі робітничі групи, включаючи навіть і ППС.

Ця пропозиція концентрації польського радикалізму викликає меланхолійні зауваження з боку соціалістичного „Робітніка“ про нерівність у положенні, в якому перебувають ППС і саванційні радикали з „Курєра Поранного“.

У тому часі, як „Курєр Поранни“ може висловлювати свої погляди без жадних обмежень соціалістичний „Робітник“ в об'єкті цензурного оцінки, який конфіскує майже всі принципові статті на тему внутрішньої ситуації.

Нива статей „Курєра Поранного“ про потребу внутрішньої консолідації і поширення суспільної бази проурядового блоку в усякому разі є красномовним документом внутрішніх ферментів і „переоцінки цінностей“.

І хоч тепер уже видно, що ініціатива „Курєра Поранного“ заздалегідь засуджена на невдачу, то всетаки сам факт такої ініціативи є дуже характеристичною рисою настроїв польського суспільства по кривавім атентаті 15. червня.

М. Р.

Міжнародні хліборобські дні в Будапешті.

(Власна кореспонденція з Будапешту.)

Будапешт, 18. червня 1934.

VI.

Наради XVI-го Міжнародного Хліборобського Конгресу доходить до кінця. Сьогодні рано збирається редакційний комітет для усталення остаточної редакції внесків на друге і останнє пленарне засідання Конгресу, яке відбудеться пополуночі.

Треба згадати ще про важні наради Міжнародної Конференції Аграрного Кредиту, яка радила поруч з Конгресом, заступаючи рівночасно окрему секцію Конгресу для цієї справи. Питання порушені на цій конференції зводились до таких головних тез: 1) неможливість сплати хліборобських кредитів, затягнених у часах, коли збіжжя, чи інші сільські продукти, були 3—4 разів більше варті; 2) урегулювання коротко-і довгочасних кредитів на селі; 3) роль хліборобських банків у сучасній менті; 4) роль держави в налагодженні хліборобського кредиту. Поодинокі реферати торкалися у своїх рефератах різних точок цих тем, ілюструючи справу представленням положення хліборобського кредиту у своїх країнах.

Також поруч з Конгресом радила Міжнародна Конференція для усталення родоводівних книг, яка на основі обширних звідомлень переказала свої внески Секції планів та історії Конгресу та поручила їх до прийняття в усіх державах.

Нагоду Конгресу анкористала теж Міжнародна Федерація Агрономів, яка відбула свої чергові збори та прийняла низку внесків про поширення цієї організації в цілому світі.

По за тим були також імпрези більше льокального характеру. І так малярські агрономи скористали з прибуття відомого віденського вченого з ділянки планів рослин і науки унаслідження проф. Чермак-Сайзенберга і запросили його на прилюдний реферат про новіші догади над скрещуванням збіжжя. Зновуж Малярське Товариство для дослідів закордонних відносин запросило на прилюдний виклад шефа Міжнародного Бюра праці в Женеві Пальма-Кастіліоне на тему „Початки, розвиток та впливи Міжнародної Організації Праці“.

Треба признати господарям, що анкористали кожну хвилину, щоби дати гостям нагоду зустрітись з усім новим і цікавим, що діється в господарському, а перездвсім хліборобському світі.

VII.

Тепер ще дещо про іншу сторінку Конгресу. Господарі підготували дуже старанно фаховий бж нарад, але не менше дбайливо вишлі і друга частина: офіційні прийняття і товариські імпрези. Тут видно було вправу руку комітету пані, який в цілості взяв на себе цю менше важну частину праці, — щоби члени Конгресу розіхались не тільки з добрими вислідами нарад, — але і з гарними враженнями з цього соняшного краю.

Вже в перших днях відбулися прийняття у президента парламенту та у міністра хліборобства для членів Конгресу. В театрі та в опері улажено для членів Конгресу спеціальні святкові вистави з чисто малярським репертуаром. Улажено святкове відкриття Хліборобського Музею, який відкрити регент Горті. Улажено прогулянки по Будапешті та околиці, прогулянки до фабрик хліборобських машин, до королівських винних пивниць в Будафок, до хліборобських кооперативних установ і т. д. Використано кожну хвилину, щоби дати можливість членам Конгресу бачити Малярщину з різних сторін, щоби пізнати її красу, колишнє багатство — і сьогоднішнє пригноблення.

Годі спинятись над усіми цими імпрезами подробиці. Але треба підкреслити одні: що всі вони мали провідну думку, якою було те, щоби показати, як великою кривдою для Малярщини є мир у Трієнні, та яка це фатальна помилка для цілої Європи. І тому перше місце, на яке нас ведуть — це площа малярської ірреденти. Чотири могучі статуї представляють долю чотирох відданих від батьківщини частин, а перед ними на підмості, в жалобі народній праці. По середині з квітів карта Малярщини: колір — і сьогодні. А докрити напис: „Вірю в Бога; Вірю в Батьківщину; Вірю в справедливість божого Провидіння; Вірю, що Малярщина буде моральною — Амінь.“ Це малярська на-

родня молитва. Її відмовляють діти в школі перед наукою — і по науці. Нею починають всі публічні виступи, нею закінчують народні свята. Коли бачите малярів, що стоять з відкритими головами перед своїм народним прапором, — а бачили ми там і архикнязя, — то так і пробивається з них одне: вони вірять, що так буде. І хоч сьогодні видається воно абсурдом, щоби колинебудь привернути Малярщині її давні народи, хоч докруги озброєні сусіди, хоч сьогодні Малярщина маленька і безсилна, то вони ні на мент не тратьте віри у свою долю і працюють на кожному кроці, щоби цю віру — перемінити в діло.

Може це й зайве — але характеристичне: з сьогоднішніх часописів. Одна англіїка згубила в Будапешті торбинку з досить великими грошми, адреси не було — тільки назва готелю на картонці. До двох годин приніс торбинку до готелю бідак — і віддав і не хотів прийняти нагорода. Коли пізніше чужинка переглянула, чи все в порядку, найшла картонку від нахлітника: він, колись багатий шляхтич, сьогодні не має що їсти і вартість кожного сотика для нього спасіння: але грошей не прийме, тільки просить, щоби вона — чужинка — де могла заступалась за його батьківщину. Цей теж вірить у свою батьківщину — і бодай так їй помагає.

Але не тільки те. По виставах вранішніх, на хатах по селах бачите жалібні карти колишньої і теперішньої Малярщини. Три слова написані вєодні: „Nem, nem soha!“ — Ні, ні, ніколи!“ І цих слів джержать маляри від дитини — до регента держави, від приватного життя — до великих прийняти чужинців. Бо Малярщина мусить бути великою, могутньою, славною. Всякі є дорги розуму — і почування. Але почування збудоване на такій вірі є величаве — і небезпечне. Тому, коли французам, англіїцям, бельгійцям, чехам, румунам, югослав'янам з запалом і вірою говорять провісники про майбутнє своєї батьківщини — ви бачите відкриті, похилі голови — і ніякого спротиву, ніякої насмішки. Вони мабуть теж знають, що ця сила духа, воля народу і віра в гармогу сильніша від танків та гармат.

Та мало булоб, колиб пізнати Малярщину тільки зі столиці. Тому дали нам можливість побачити і край, може не на найвищому ступені господарської культури, але дуже подібний до наших сторін, край сонця і невимушеної радості, з барвними одягами народу, з його звичаями і забавами та танками, з його радістю життя, яка мабуть і є підставою його сміливих бажань і мрій.

Імж. д-р Євген Храпливий.

Ширіть наш часопис!

Трагедія Кобринської.

(3 нагоди Жіночого Конгресу.)

Може Жіночий Конгрес, що від 23. ц. м. дасть у Станиславові, і зв'язані з ним публікації визначать належне Кобринській місцеві в історію. Але насправді, чи будуть при цій нагоді займатись психологією діячки та письменниці у зв'язку з подвійною її працею. А саме деприваційні конфлікти та непорозуміння зі своїм середовищем і вони кидають нове світло на постать Н. Кобринської).

Працюючи прилюдно, К-а теж зазнала гору. І не без причини вона в своєму завітанні змістила постанову, щоб на її нагробку найшовся напис: „Мене вже серце не болить“. Тим то її учениці і найбільш нею цінені її співробітниця, заговорила в „Новому Часі“ з 18. ц. м. про „велику трагедію“ в житті К-ої. Отже я, знаючи теж духовне обличчя К-ої, є тої думки, що про її трагедію треба сказати більше й дещо інакше, і варто пригадати, що К-а вийшла переможцем.

На її життєву трагедію вже заздалегідь зложилось звичайне розладдя між засвоєними родовими традиціями і наміченою метою суспільної праці. Гарна з вигляду, в аристократичній, священній родині добайливо вихована й освічена, придбала собі К-а, крім широкого знання, високу товариську культуру — була це справжня дама з товариства¹. Насправді вона ніколи не зжилася з демократичним світом, хоч від нього перебрала ідеї, навіть боролася за них. То розум поклав їй таку мету, але чуття всю її відмежовувало від демократії, найпаче галицько-української. У глибині душі К-а назавжди залишилася аристократкою.

Ще важче було їй поза сферою думки й теорії погодитися на рівність жінки й чоловіка в товаристві. При сподіваній реалізації теорій вона остання подала була руку, щоб хтось перевів її через кладку.

Як діяч К-а з природи річі мусіла виступити під поступовим прапором; колиж поступовці (1890 р.) заснували радикальну партію, К-а наблизилася до неї. Адже піддержувала вона вже зв'язки з Драгомановом, Франком, Павличком, Терлецьким, а програма радикальної партії з 6. X. 1890 р. (головно щодо політичних і освітніх справ) виразно ставила рівність жінки з чоловіком. Небаром радикальний часопис „Народ“, виконуючи ухвалу партійного з'їзду отворив навіть окрему рубрику: „Жіноча справа“. Хоч К-а підносила застереження проти програми радикальної партії, хоч іще зосібна підкреслювала розходження з радикалами в жіночій справі, бо радикали підтягали цю справу виключно під класовий знаменник і механічно поставили її на чисто професійну плятформу, — проте всі громи, кидані українською більшістю на радикалів, посипались послідовно на особу К-ої, на її феміністику й белетристику. Зважмо тільки: Сьогодні програма К-ої (доступ жінкам до всіх шкіл, професії й політичних прав) — уже пройдені стовпи; провід жіночого руху пересунувся до найсильнішої української партії, у зв'язку з тим число й сила противників і сума застережень проти феміністики сьогодні дуже ослабли — а проте, чи зараз після проголошення Жіночого Конгресу не розігралася різка баталія на сторінках „Діла“, „Мети“, „Нової Зорі“, „Гром. Голосу“? Вона ще в пам'яті у нас усіх, тимто й легко нам

увявити собі висунену на обстріл позицію К-ої скільки менше було тоді часописів і охочих до у спілках про „ліяну“ любов, речинцеві шлюбо, подружжю на пробу і т. д. Як усе те вражало К-у, виховану на Клементині Гофманзвіг-Танській, як боліло те все жінку непорочно чисту, романтично вірну покійному чоловікові — чи треба казати? А сама співпраця з носіями поступових ідей? Боевики, переважно селянського й маломішанського походження, перешкоди на нервах К-ої. Колишній поет Гайне писав, що відколи почав ходити до демократичного клубу, треба було витратити вдвоє більше на мило. К-а зробила тільки сальонний натяк на свої розходження з радикалами в тактиці², а вимовним сльозом цих взаємин є Павличкові листи і сьогодні можемо тільки подивляти силу, гарт волі у ніжній жінки, що здавала особисті уподобання, поборолася пересудити доби і витривала в боротьбі під поступовим прапором.

Другий ворог К-ої це: село. Саме село висло дуже багато цінностей у наше національне відродження, в літературну скарбницю і служить нам за резервуар сил. Та тільки — не забавляймо себе, як змарнувався на селі буковинський поет Федькович, пригадаймо нашу галицьку політику й суспільну організацію з тих десятиліть, доки провід спочинав у руках сільської інтелігенції. На селі може встоятися тільки локальний організатор, якщо дістає вказівки від проводу. Але не повинен провід краєвої організації сидіти на селі. А саме так робила К-а: заложила жіноче товариство в Станиславові (чому не у Львові?) і поїхала до Болехова. Очевидно, товариством почали правити станиславівські жінки і за призьблени гроші не придбали для освітнього товариства книжок, а купили чашу для свіжо призначеного єпископа Пелеша. Через цей противний статутам крок товариства К-а уступилася і придбала за те собі марку атеїстки.

Згодом прийшло до першого освітньо-політичного виступу укр. жіноцтва, К-а склалася на день 1. вересня 1891 р. перше жіноче віче в Львові, а до Стрия³ бо жила вона в Болехові під Стриєм, зате польське жіноче віче було скликане до Львова (1892 р.) і К-їй довелося виступити на ньому тільки з рефератом, очевидно, в характері запрошеного гостя.

Не досить, бо вийшов іще один інцидент, уже через жіночий часопис. Коли К-а почала робити заходи, щоб усема за „Першим Віном“ пустити другий альманах, обізначали у Львові голоси за часописом. З уваги на К-у, що перебуваючи в Болехові, не могла гедугувати часопису, агадане віче в Стрию ухвалило більшістю голосів резолюцію за альманахом. Це був початок розходжень серед самих поступових жінок, прихильниць часопису не замовкли, а в пресі порушив цю справу назіт Франко (Народ, 1891, стор. 304).

Кілька років пізніше зважилася нарешті К-а на переносини до Львова, але цей крок не був достаточним підготований⁴ і не вийшов із порозуміння з жіночими колами. Ці кола були ще надто слабкі, щоб фінансувати видавництво й оплатити редактуру. — К-а власне читала і на гонорарі й на інші ще літературні заробітки, бо може не знала, що журналісти і співробітники Н. Т. Ш. й Видавничої Спільки з бідою тільки могли вижити. Не числилася К-а і з тим, що в неї не було снаги до таких зарбків, бо вона працювала солідно, але дуже поволеньки і не володіла добре мовою. Тимто К-а, побачивши, що доходи з поля в Белелуї і з господарки в Болехові не покривають львівських розходів, затужила за Болеховом, після 4 місяців кинула львівське помешкання (при Бальоновій вул. 15, I, пов.) і вернулася на свою посілість у Болехові.

Без сумніву, побіч мотивів матеріальної

Ви певно виїжджаєте на ферії

і залишаєте своє мешкання на опіку чужих людей. Будьте обережні, бо вакації — це жнива для вломників і тому обезпечіть своє майно від крадіж і вломом у

Т-ві Взаємних Обезпечень „Дністер“, у Львові, вул. Руська ч. 20.

За обезпечення домашнього уладження на золотих 1000 — пересічна річна премія враз з додатками зол. 250 — 640 залежно від місцевості, роду обезпечених предметів і їх приміщення.

натурі треба покласти й опозицію львівлятам і львовіан до К-ої. К-а на селі вже відвикла від критики, бо не стрічалася з нею в найближчому скруженні. А тут і в редакціях і в товариствах і в каварні — скрізь її почуєш. У каварні (Шнайдра і Центральній) безсмертний гуморист і незабутній цинік Лесь Мартович⁵ не тільки К-їй міг напсувати крови, але й пос. Окуневському і всім політикам.

Так була ця львівська прогулянка доволі прикра. Але була і повчаюча, а навіть корисна. Вона показала К-їй і всім, що з поширення фемінізму й диктатура з села вже не встоїться; що треба було вже пригадати над новою формою організації; що в ширшій організації добір співробітників не завжди залежить від самого проводу. Водночас цей побут у Львові приніс К-їй великий успіх у літературній діяльності: стаття проф. Грушевського про неї (Л. Н. В. 1900, том IX) і дві збірки новел, випущених Видавничою Спількою у Львові: „Дух Часу“, „Ядзя і Катруся“. Одно і друге тісно зв'язане із особистим зближенням К-ої до Марії Сильвестрівни Грушевської у Львові; в Болехові К-а довго міркувала, кметикувала, обчислювала коштів друку й не рішалася, а ось і без кошту вийшло і ще гонорар дали⁶.

І ще одне на закінчення: в зв'язку з тим, що всякі матеріали до друку доводилося К-їй передавати з Болехова до Львова, дещо забавляло заслу на її кошті припадо тодішнім редакторам. А насправді, вони не мали ні більше клопоту ні більше заслу ніж теперішні редактори, що теж виправляють рукописи дописувачів і авторів.

Третя трагічна проблема в житті К-ої міститься в запиті: „родина, чи громада?“ і в дечому в'яжеться з попередньою (місто чи село), хоч на інших основах зв'язалася. А саме, К-а, як бездітна, але заможна вдова і тямуща людина мусіла її поставити перед собою, бо письменник і суспільний діяч в'яжеться з громадською тісніше ніж пересічний чоловік, в'яжеться і з сучасністю і з історією. Отже в родині К-а зазнавала виняткової пошани і в її крузі так наче розвагу стрівала після невдач, а хочби тільки турбот у прилюдній праці. Але така ідилія, ба, навіть сама гармонія в родині дуже поспувалася, відколи вийшов до неї д-р Величко і замешкав під одним дахом із К-ою, подружжися із старшою її сестрою. Тоді довелося К-їй зазнати горя, критики і важких анекдотів.

Висловом хитав К-ої між родиною і громадою були два її заповіти. Перший, письменний із 1914 року, зроблений у користь громади, тямил в ньому тестаторка й те, що вона письменниця, тим то веліла вона спадкоємцям видрукувати її писання; лишила легат для визначеного нею редактора; згадала про свій нагробник, про писання батька Івана і т. д. Та перед самою вже смертю (1920) вона відкакала цей заповіт і подиктувала запрошеним свідкам свою останню волю, подуману в користь родини, докладніше: Орісі й Калині Величківних. Про писання вже ні згадки, а в числі і ось що вийшло: д-р Величко болхівську домівку К-ої, призначену нею на захоронку, наймив неохайним жидом, поле в Белелуї продав, на моголі заслуженої суспільної провідниці пишався малий, яловий хрестик без напису, згодом він похилився і впав⁷. Архів К-ої забрав д-р Величко на Радянщині та перше ще — як сам хвалявся кільком поважним людям — попала на такі папери, що йому не до впадо-би були. Невідомо, кільки в тому правди, але це певне, що д-р Величко прилюдно не подав українській громаді найменшої вістки про цей архів, так начеб була то його приватна власність.

Таким робом добуток господарської, а дещо і з духової праці К-ої легко пішло в руках тих, що зв'язані з нею кровю. Зате духові її надбання для загального добра — перебрала, де-

¹ Наталія Озаркевич Кобринська, народжена 8. 6. 1865 р. в Белелуї (снят. пов.), від 1871—1882 замужжя; овдовівши, замешкала в Болехові, у батька Івана, пароха і парламент. посла. Перебуваючи у нього в Відні, належала до студентського товариства „Сін“, де членами були її брати Льонгін і пок. Євген і тіточні брати Геофіль і пок. Ярослав Окуневський. Важніша була знайомість із Терлецьким (псевдонім Іван Заневич), бо його вона й писати, відчитала „Пам'ю Шумівську“ (тепер „Дух часу“) на сходах Сіні. Пів року була К-а в Стрию, їздила до Женев, познайомилася із Драгомановом. Рік 1884 перше освітнє жіноче товариство в Станиславові; 1890 петиція до парламенту за доступ жінок до вищої освіти; 1891 перше жіноче віче в Стрию; 1892 укр. реферат К-ої за поль. вічі у Львові. — Видавничий і писання: 1887 Перший Вінок; 1888 Візновіччя на критику Пер. Віна; 1893—96 три випуски Нашої Сіні; 1899 збірка новел „Дух часу“; 1904 „Ядзя і Катруся“ і „Казки“. Надто декілька літ. критич. статей, окрема брошура про Юсенову „Нору“ і один випуск Жіноч. Віслютки. — Померла Кобринська 20. I. 1920 в Тернопільській Конгрес у Станиславові зв'язаний з 50-етим першого освітнє, жіночого товариства заснованою К-ою.

² Лист до Ом. Огоновського; та його лист укр. літер., III, 1269.

³ Це товариство називаємо першим, хоч від 1878 року було у Львові „Общество русских дам“, але воно мало чисто фінансовий статут, головном мало додати про прикрасу Успенської церкви у Львові.

⁴ Опис того віча, що зачинило двері навіть перед кореспондентами (бо не жінки!) пайдуть читачі в „Діло“ (1891 ч. 187) і в „Народ“ (1891 стр. 282).

⁵ К-а вийшла до Львова по смерті батька, коли і так треба було виступити з парокіальною змівка.

⁶ Редактор „Гром. Голосу“.

⁷ Хіба тільки для докладності згадаю, що у Львові зродилася у К-ої концепція до її „Liebesabhandlung“ напису без літературної вартості.

⁸ Про це був у „Ділі“ (1926 о.) допис.

ями з нею звязана, інтелігентна громада і знає їм ціну.

Джерело четвертої життєвої трагедії К-ої було в тому, що вона в прилюдній праці — не найшла себе. Сьогодні всякому ясно, що сила К-ої в її наукових і популярних розвідках, у публіцистиці, а не в белетристиці. Але сама К-а не мала тієї певності, найпаче в хвилинах зневіри до політиків: вона не здавала собі справу з того, що белетристика тільки млила її «жобисто», а не сильніша за публіцистику. Не хотіла К-а сказати собі, що писати новелі, хочби в обороні покривджених, куди менше складала справа ніж праця з демократами і для пролетаріату. В самій знов белетристиці К-а теж не знала своєї ваги і сили. Вона була реалістка, але коли і в нас прийшла пора на модерну, коли придбала собі слави Кобилянська, тоді К-а

намагалася добувати в своїх писаннях усі модерні течії, а далі здригнулася трансцендент (Шуша, Омен, Св. Миколай, Казки) — і то не платно.

Очевидно, в перспективі часу справа виходить для нас ясно, але жива людина у життєвій боротьбі шукає доріг, виробляє методи, помиляється. На грані двох ліб усі письменники (Шашкевич, Куліш, Франко, Гринченко) розкидалися. Таке було і з К-ою. Але її талант, енергія і завзяття довели до того, що історія української політичної думки визнає К-у одним із визначніших суспільних діячів і першою українською феміністкою. При тому авторка „Виборця“ і новелі „Задля кусника хліба“ має своє місце і в історії української літератури.

Денис Лущиківич.

Всякого рода матеріали вовняні та інші — найкращого та текстильного ґатунку! „ТАНИЙ СКЛЕП“ — З. ЗАЛЕСКИЙ, Львів, Галицька 8.

16,28

ЖІНКИ І МИ.

Львів, 22. 6. 1934.

Жіночий Конгресс не одного в нас заставив пригадувати над жінкою, її ролю і завданням, а спеціально пригадувати над ролю і завданням української жінки.

Возьмим перше справу ватаголю.

Жінки добуваються доволі рівноправності з мужичами. Це їх право і вони лавію до нього свого. Однак, на мою думку, багато в цій усім такого, що жінкам не виходить на користь. Добиваючись рівноправності почали жінки думати про рівність і з цього вийшло переборщення. Жінки ніколи не можуть бути мужичинами і на це не породить ніяке наслідування. Жінки ніколи не зможуть зайняти деякі становища і на це не допоможе ніяка рівноправність. Жінки не потраплять ніколи ні так писати, ні так малювати, ні так грати як мужичи і цього не змінять ніяке виховання.

В мистецтві: в музиці і малюванні жінки наслідують мужичів і тому не дали великих мистецтв. Ніхто в нас не цікавився на образ малювати, ала малює „довсім як мужичина“, чи на музичний твір, під яким можна було б підписати навіть доброго музиканта, але мужичина.

Жінка має в мистецтві виявляти жіночі цінності і тільки тоді може дати геніальні твори.

В ділянці правового письменства жінка дивилася найвище, але мені здається, що саме завдяки тому, що не затратила своєї жіночості, хочби це була навіть така „мужеська“ письменниця як Леся Українка.

Наслідування мужичів глянуло з особливою напрутою після полумінних промов нани Пенітурст. Мистецтво, спорт, мода навіть рухи.

Спорт потрібний кожній людині для підтримання здоров'я і плекання тіла. Але чи жінки якраз мають управляти ті самі спорти, що і мужичи. Адже фізична будова одних і других перечить цьому. Не знаю, як виглядає ця справа під медичним кутом погляду, мені здається, що жінкам непотрібні біги на довгій кількометрів, ні колавний м'яч, ні думання, ні бокс. Куди не крутимо — жінка мусить задержати багато ніжності, бо це випливає з її природи і з відомих законів, яких не можна безкарно порушувати. Адже навіть у звірячій світі це дуже різко зазначене — зважить воно нормально і не штучно. Тимчасом наслідування мужичів у спорті позбавляло жінку неодоли з її гарних прикмет і — скажимо щиро — огорожені її. Пригляньмося моді.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДНА ЛІТЕРАТУРА І МОВА!

Хто хоче навчитися доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче довідатися, як де говорити українською мовою, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ НА 1934 РІК

Науково-популярний місячник „Рідна мова“

призначений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. — Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГЕНКО. — ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1.60 чвертьрічно. За границею: в Європі 9 зл., поза Європою 2 змер. долари. Зразкове число 50 гр. Конто чекове П. К. О. число 27110. — Адреса Редакції й Адміністрації: Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10.

Як додаток до „Рідної мови“ виходить тримісячник „БІБЛІОТЕКА РІДНОЇ МОВИ“. — Передплата: 3 зл. річно; за границею: в Європі 5 зл., поза Європою 1 змер. долар.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДИН ПРАВОПИС!

Був час, коли заляпували вузьенькі сорочки, ба навіть королі моди лягували штани намість спідниць. Тепер прийшла мода на широкі плечі, так собі жінка має імпульсувати фізичною силою. Були навіть спроби завести для мужичин „жіночу“ моду, щоб армія обох полів. Всі пам'ятаємо ці смішні широкі штани і коротенькі, вузькі ботики, які з мужичи робили щось собі жінку в спідницю. Однак, „жіноча“ мода в мужичи не вдержалася, а в жінок „мужеська“ панує до нині.

Ніхто з моїх знайомих не зазпочується рухами жінки, ала їде великими кроками, розмахиваючи руки в кішені і пригупує нездово. Що правда, „довсім як чоловік“, але — за її шкоду — „довсім як не жінка“.

Студії, посада, самотність — усе те великі речі, але подружжя такі навиди лишились найбільшою.

Не тільки для жінок!..

А тепер про нашу українську жінку.

Багато разів і перел не одним я твердив і тверджу: Українська жінка це ліпша половина народу, який народ дуже багато видячує. Культура хати, устава словесності, вишивки ось ті безсмертні твори духа української жінки, які свідчать про її всесторонню талановитість. І в мистецтві та літературі українська жінка зайняла поважне, а напевно займе ще поважніше становище. Але як у народній творчості не забула, так тут не повинна забути, що жінка з жінкою і творчість її мусить бути жіноча.

Перед українською жінкою стоять отвором усі наші установи, всі наші суспільні будови і

Розв'язання читальні „Просвіти“ в Любіні Великому.

Нам прислали відпис рішення городецького староства такого змісту:

Starosta gródecki do L. B. P. 16/2/34. Gródek Jagielli dnia 6. maja 1934.

Do P. T. Zarządu Stowarzyszenia p. p. „Czytelnia Proświty“ w Lubieniu Wielkim do rąk przewodniczącego P. D-ra Hryhorja Czwartackiego, lekarza w Lubieniu Wielkim.

Na podstawie art. 16 prawa o stowarzyszeniach Rozp. Prez. Rzpłtej z 27/X. 1930 Dz. R. P. Nr. 94 poz. 805, zawiadamiam wszelką działalność stowarzyszenia p. n. „Czytelnia Proświty“ z siedzibą w Lubieniu Wielkim, ponieważ działalność tego stowarzyszenia zagraża bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi publicznemu.

W szczególności stwierdzono, że członkowie tamtejszego stowarzyszenia, a zarazem chóru stow. śpiewają w lokalu stowarzyszenia oraz z okazji imprez stowarzyszeniowych pieśni o treści podburzającej i pochwalającej czynu zbrodnicze.

Z tego powodu Zarząd o stowarzyszenia otrzymał reskryptem tut. z dnia 2/3. 1933 L. B. P. 5/3/33 Lp. 10 ostrzeżenie, że w razie ponownienia się podobnych jak wyżej incydentów, lub jakiegokolwiek działalności kolidującej z bezpieczeństwem, spokojem lub porządkiem publicznym ze strony członków tamt. stowarzyszenia wzgl. chóru, spowoduje zawieszenie działalności stowarzyszenia.

Nie bacząc na to ostrzeżenie, Zarząd Czytelni urządził w dniu 19/1. b. r. nielegalne zgromadzenie pod przewodnictwem Kaleniewicz z Gródka J. W dniu 10/4. b. r. członkowie chóru tamt. Czytelni wspólnie z chórem z Lubienia Małego złożyli na grobach ukr. żołnierzy wieńce z demonstracyjnymi odznakami, oraz odśpiewali wiankę pieśni o treści podburzającej.

Fakty te, oraz szereg innych demonstracyjnych i nielegalnych wystąpień członków stowarzyszenia „Czytelnia Proświty“ z Lubienia Wielkiego stwierdzała dowodnie, że działalność tego

ждуть на її прашовиті руки. „Просвіта“, „Рідна мова“, кооперація — вода жінки багато зробить, але як робітниця, а не як робітничка.

Нація потребує здорових жінок, бо вони в першу чергу дають життя новому поколінню. Спорт для них в остаточній, але не в смішній, наслідуючій формі. Не все, що для мужича добре — є добре для жінки і на те нема ради. Можний тип коротко обстриженого, важкого в рухах, недбалого ділчура, якщо має успіх, то тільки переходило „Вічка жіночості“ — ніколи не саркає до історії, так, як ніколи не буде ждати на святі.

Українська жінка мала тверде життя. Її нарід осів на благословенній, але в її проклятії землі. Від тисячоліть не знала та земля спокою. Набиги степових козовників, місячі сусіди — усе те тяжко відбивалось на її мислячих. А в першу чергу терпіла жінка.

„Де не ялились ви руській слово жіночості“...

Не диво, що серед таких обставин українська жінка виховала сентиментальний нарід, бо вже в колиці влинала в його душу сум і тугу. Виховувала своїх дітей переважно сама, ждучи або вже й не ждучи свого чоловіка з поля боїв. Сама про українку як матір і виховницю кілька слів на кінець.

На мою думку — українка дуже добра мати, але дуже думка виховниця. Більш заповідну матір тяжко собі уявити, але чи не в тім і хіба виховання. Втерся в нас термін „мамин синіць“ — на означення правди дуже чужого, милого і доброго хлопця, але життєво! каліки. Це безгранична любов матери виплекала ніжну, але дуже крихку юність.

Жіночий Конгресс буде займатися всіми жіночими питаннями. Нехай же він займеться з ціллі повноти жіночої як виховницею нашого молодого покоління. Нехай намітить шляхи на майбутнє і дорогу до поправки.

Українська нація жадає від української жінки, щоб вона тверде виховувала діти, як це було досі.

Роман Купчинський.

Почування переповнення, неправильну ферментацію в кишках, — почування повноти і здуття в печині, застою жовчі, болю в браках, тиск у грудях і биття серця усуває природна гірка вода Franciszka-Józefa, зменшуючи надмірне перекровлення мізку, тиск в очах, серці та легенях. — Поручають її лікарі.

stowarzyszenia wykracza przeciwko obowiązującemu prawu, ustalonemu dla stowarzyszenia zakresowi i sposobom działania i temsamem dalsza działalność tego stowarzyszenia zagraża spokojowi i porządkowi publicznemu.

Decyzja o zawieszeniu jest natychmiast wykonalną.

Zarazem stosownie do art. 25 prawa o stowarz. zarządzam tymczasowe zabezpieczenie majątku stow. „Czytelnia Proświty“ w Lubieniu Wielkim w ten sposób, że prowadzenie spraw niezbędnych, związanych z tym majątkiem, a sprowadzających się li tylko do ochrony majątku ewent. regulowania należności za lokal i t. p. niezbędnych czynności, z wykluczeniem istotnej działalności stowarzyszenia — poruczam wyjątkowo dotychczasowemu Zarządowi Stowarzyszenia.

Od decyzji niniejszej przysługuje prawo odwołania za pośrednictwem tut. Starostwa do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie w ciągu dni 14-tu licząc od dnia następnego po jej doręczeniu.

Starosta gródecki: Frączkowski wr.

Розумний

перед виїздом до життя і літниць засоби — у всілякі косметичні і гігієнічні предмети і пр. найдешевше і найкраще лише у перфумерії

С. Федера Львів, ул. Синьуська 7, або Коляска 13 а

(побіч палати Гр. Потоцького)

тому, що ці ціни цих предметів у кліматичних місцях є подвійні а навіть потрійні а якість під кожним оглядом гірша.

ТАЛАНТЕРІЯ ЖІНОЧА, МУЖЕСЬКА У ВЕЛИ-
КІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає
Ф. М. ЗІГМУНТ ЗАЛЕСЬКИЙ вул. Ботнів ч. 4.

Конф'ската „Діла“.

Вчорашнє (163) число „Діла“ підпало кон-
фіскації за одну замітку на першій сторінці. Це
ньому році.

Статистика преси на Сов. Україні.

На основі „Ізвєстій“ в 1932 р. на СРСР
Україні було 1.130 часописів, в 1933 р. — 1.934.
В цілому СРСРському Союзі
тільки третина часописів виходить у російській
мові. З часописів, що появляються на СРСРській
Україні, 59 проц. виходить з українським мови.
(ВУ)

Всеукраїнський зїзд совітських письменників.

В Харкові розпочався 16. ч. м. наради пер-
шого всеукраїнського зїзду совітських письмен-
ників. Президія Всеукраїнської Академії Наук
вїд в новим великим етапом будівництва укра-
їнської пролетарської культури, національної
формі, соціалістичної щодо змісту. „Під
проводом великої партії Леніна-Сталіна україн-
ська пролетарська культура сягнула певних
розвиток, борючись з українським націоналіз-
мом як головною небезпечкою даного етапу на
Україні, як також з великодержавним шовініз-
мом, з національною обмеженістю з буржуазним
формалізмом у всіх його проявах“. (ВУ).

3 Харкова до Києва.

У зв'язку з перенесенням столиці СРСРської
України з Харкова до Києва редакції часописів
„Червона Армія“ і „Красная Армія“ перенесено
з дня 8. червня до Києва.
(ВУ).

Затроєна вода.

ШИКАГО, 22. 6. ПАТ. Під час пожежі вели-
кої різни у Шикаго дня 19. травня вогнева сто-
рожа брала воду пити з водопійла для худоби.
Тепер виявлено, що ця вода була затроєна
пожарники захворіли на тифоїдальну фебри.
Один з них вмер, 40 є важко хворих, 200 інших
находяться під обсервацією

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 24. ЧЕРВНЯ 1934.

о. Д-Р Г. КОСТЕЛЬНИК.

10)

Мойсей Вернигора -- український Валаам.

Наводимо дальший текст списку Соба-
ських:

„Вернигора так передсказував:

1. Місце на цьому острові, замешкане мачинями,
буде прикрашене коштовною і величною мурованою
палатою, до котрої зїдуться два монархи для нарад зі
собою“.

(Редакція „І. К. Ц.“ подає від себе таке
пояснення: „Вернигора бачить палату кн. Де-
мидова, де в 1787 р. відбувся зїзд Станіслава
Августа з царицею Катериною“).

Наші завваги.

Староста Суходольський певне питає
Вернигора про майбутність Польщі. І ціла
фільма ясновидження Вернигора має за мотив
саме оцю тему, як фільма ясновидження Валаа-
ма мала за мотив майбутність жидівського на-
роду. Знаменне і вповні правильне, що Верни-
гора починає свою фільму ясновидження від
майбутніх подій, що стояли найближче до його
місця перебування. Це найсильніше діяло на
його ясновидючий зміст.

І власне такий початок передсказань Вер-
нигора свідчить про їх автентичність. Староста
Суходольський, що, як знаємо, не мав поняття
про психологію ясновидця, ніяк не міг би був
цього місця підробити.

Ось дальший текст документу.

2. В польському краї небагато панствє вітчї я зе-
лених ґрунтів, а брат сплятиється кровню брата, будуть
грабунки, а чужі жовніри багато з того скористають.
Власні зловинять невідомими. Потім великі части-
ни краю з трьох сторін відберуть, на що довго че-
катимуть“.

(Редакція „І. К. Ц.“ дає від себе пояснення:
„Вернигора тут говорить про багську конфе-

дерацію, про постій чужих військ у краї та про
перший розбір Польщі“).

3. Поляки, нападів в ненависти до свого короля,
довго будуть продаватися. Брат брата буде прода-
ти, вкінці розгориться пожежа війни й решту частини
польської землі розірвуть на три частини“.

(Пояснення Редакції „І. К. Ц.“: „Тут оче-
видно іде про продажність магнатів, Таргови-
цю, війну з Росією в 1792 р. і другий розбір
Польщі“).

4. Повстане в країні чоловік малий, хоробрый та
не такої сили, щоб переміг ворогів. Того скоплати, а
решту польського краю зовсім розберуть. Ріка Висла
кровню поляків закраситься під столицю, а їх король
не вмере в своїй столиці“.

(Пояснення редакції „І. К. Ц.“: „Тут мова
про виступ Костюшка, про те, як його взяли
до неволі та різниці Праги. Далі передсказує
третій розбір Польщі і смерть останнього ко-
роля на вигнанні. Як відомо, король Станіслав
Август помер у 1798 р. в Петербурзі“).

5. Один далекий нарід, замордувавши короля,
повстане — так, що багатьом каролем і князем буде
страшний, зловить одню королівство, а на відображенню
від нього малому краї повстане частина поляків і но-
вий уряд“.

(Пояснення редакції „І. К. Ц.“: „Бачить ве-
лику французьку революцію і повстання Вар-
шавського Князівства“).

6. В третьому році по повстанні тих поляків у
великій частині світу буде велика війна, потім посу-
ється силах заходу й на чолі народів піде на схід і
Смоленськ здобуде, одначе війни, скінчений з верку
величності, буде вигнаний на острів“.

(Пояснення редакції „І. К. Ц.“: „Пророцтво
треба розуміти тим способом: У 1899 р. Вар-
шавське Князівство було побилене значною
частиною австрійської займанини. В три роки
півніше, себто в 1812 р. „західний володар“
Наполеон піднявся нещасливого походу на
Москву, що був початком його упадку. Напо-
леон помер на вигнанні на острові св. Єлени“).

Наші завваги:

Всі теперішні передсказання Вернигора
просто блукучі. — дати чи в літературі світа

III. Краєвий Здвиґ Українського Сокоільства.

Подаємо до відома, що першого дня Здвиґу,
себто в суботу 30. ч. м. відбудуться такі точки
програми:

В год. 9. ранку Служба Божа в Успенській
церкві при вул. Руській. По Службі Божій сля-
точно відкриття пропам'ятної „таблиці“ в честь
поляглих героїв-соколів в рр. 1914—1920, у бу-
Ватка“.

Пополудні в год. 16. відбудеться па нахи-
ла на гробі першого голови „Сокола-Батька“
ініж. Василя Нагірного на „Личаківським цвинта-
рі“, де зберуться всі львівські сокоільські гніда-
и поодинокі делегати з вітнями.

Вечором в год. 20. відбудеться прийняття для
гостей в залах „Весіли“ при вул. Рутівського.

Здвиґовий Комітет рішив на останньому сво-
му засіданні дати дозвіл на поставлення на пло-
щі „С.-Б.“ всім українським національним пресі
своїх кіосків чи стоянок на вул. Здвиґу. Міс-
це відступається зовсім безплатно, лише кіоски
мусять бути загваржені відповідним реферез-
том. Зголошування в тій справі в канцелярії
„С.-Б.“.

ЗДВИГОВИЙ КОМІТЕТ.

Здвиґовий Комітет звертається отсім до всіх
власників колес (роперів) чи мотоциклів з про-
ханням зголоситися в канцелярії Здвиґового Ко-
мітету при вул. Руській 18. і взяти на себе труд
впорядкування. Всі соколи, власники колес, і
Львова, і з відпівських гнід мусять зобо-
в'язати зголоситися.

Подаємо до відома Кооперативам, Веч. О.
Паролам, Сокоільським Гнідам та відпоручни-
кам С.-Б. на місцях, що канцелярія Здвиґового
Комітету роіслала до них адвигові афіші. Здвиґовий
Комітет просить афіші не нищити і
не складати, лише розвісити на видних місцях у
кооперативі, коло церкви чи в читальні.

Рівночасно з афішами роіслано до всіх со-
коільських гнід поучання для соколів на
Здвиґ. Зі змістом поучання мусять усі соколи
докладно заініти і на самім Здвиґі всіх при-
писів безумовно придержуватися.

ЗДВИГОВИЙ КОМІТЕТ.

Ніяка установа

не може

обійтись без „Діла“.

Поділ впливів на морях.

Домагання Японії. — Нота Франції.

ЛОНДОН, 22. 6. ПАТ. „Дейлі Геральд“ бе-
на тривогу, тому, що Японія ставить вже на по-
чатку морської конференції далекодучі вим-
ги. „Дейлі Геральд“ запевняє, що Японія до-
матиметься від Злучених Держав і В. Британії
поділу впливів на океанах. Китайське море і за-
хідну частину Тихого Океану залишає Японія
для себе та зобов'язується вдержати лад і мир на
тих водах. Така вимога означає повну свободу
рухів Японії на Далекому Сході. Ані Злучені
Держави ані В. Британія на такі вимоги Японії
не згодяться. Японія погрожує, що на випадок

На всяких прийняттях та імянинах збирайте
датки на купно книжки для наших земляків,
яких доля кинула навіть і до Африки. Ласкаві
датки і жертви приймає Т-во „Просвіта“
у Львові.

підмови буде домагатися повної рівноправності
на морі. В. Британія не хоче поспувати при-
тєльських воямів зі Злученими Державами і
тому висуває проєкт утворити в Лондоні по-
стійне морське бюро. Його завданням було би
згіднювати збройова великих держав на морі.
В. Британія амагає за всяку ціну досягнути ком-
промїс і стати посередником між Злученими Дер-
жавами і Японією. Одначе ледви чи Японія зго-
диться на такий компромїс.

Французький уряд переслав В. Британії по-
ту зі згодою брати участь у балачках перед-
скакуванням морської конференції. Французький
уряд застерігається, що не погодиться на об-
меження роамов тільки між п'ятьма державами,
які підписали морську умову в Лондоні. Фран-
ція хоче втягнути ще на конференцію представ-
ників ССОР. Одночасно Франція хоче втягнути
В. Британію до дискусії над рівноправністю у
збройних Німеччини на морі, на що В. Брита-
нія не погодиться.

є ще такі докладні передсказання світового
значіння. Своєю ясністю та виразністю вони
далеко перевищують передсказання старинно-
го Валаама — хоч не сміємо забувати, що Вер-
нигора досі бачив події тільки 50 років напе-
ред, а Валаам бачив події 1000—1400 років на-
перед.

Староста Суходольський певне не чув тих
передсказань від Вернигора в часі його візї
(трансу), бо ненормальний психічний стан ясно-
видця мусів би був здивувати його, і він у своїй
редації натякнув би на це боляй кілкомом сло-
вами. Та мабуть до трансу Вернигора відно-
ситься те місце з народньої традиції, де гово-
риться, що Вернигора був зажер, що душа
втїкла з його тіла й блукала по країні вічності
три дні, що до неї орийшов Янгол, струнув ду-
шу Вернигора в пропасть, і він якстїй відискав
життя.

Вернигора імовірно подиктував свої перед-
сказання старості Суходольському вже по ві-
зї. І хоч вони написані сухим, канцелярїйним
стилем, всетаки пробивається з них стиль пато-
су, яким звичайно говорять ясновидці в часі
свого трансу (місце на острові буде „прикра-
шене коштовною і величною мурованою пала-
тою“; „брат сплятиється кровню брата“; „брат
брата буде продавати“; і т. ін.).

Найлекше було би вважати ці передсказан-
ня за підроблення експост; але тоді Вернигора
був би нерозгадкою загадкою.

Таке становище тільки тоді було би оправ-
дане, якби такі передсказання були чимсь абсо-
лютно неможливим. Але нинішня наука не мо-
же заперечити ясновидючості.

Ці передсказання Вернигора від 1 до 6 ма-
ють такий самий порядок і такий самий зміст
також у тому списку, що його надрукував Ле-
вель у „Патріоті“ 1830 р. Тай ті списки, що їх
бачив кс. Е. Ізопольський, у тих точках були
згідні зі списком Собаєських.

В дальших передсказаннях, як це вже за-
пважав кс. Ізопольський, у різних списках ви-
ступають значні незгідності. Для порівняння
подаємо дальші передсказання Вернигора в
зних відмінних редакціях. (Далі буде.)

Для кого концентраційні табори?

Як зачувати в Варшаві, в найближчих днях будуть оголошені місця, де влада влаштує концентраційні табори а також правилники для їх мешканців. Не відомо тільки, для кого вони призначені. З головної варшавської преси виходить, що кандидати до концентраційних таборів будуть рекрутуватися з етнічної секції молодих народної партії, з народно-радикального табору, даліше з т. зв. червоного фронту, який творять різні жидівські угруповання як організації до боротьби з єврейськими бойовими, претрі а комуністів і українських «лібераторів». Отже табори призначені на крайній націоналістичній угруповання різних народів і для польської боевої лінії.

По широкому світі.

— Папа виїде в перших днях липня ц. р. до літньої резиденції Кастель Ганцольфо, де буде сриймати на посиданнях.

— В Харкові розпочалися восьма сесія всеукраїнської сесійної ради при участі 300 делегатів а провінції та 170 а Харкова.

— Японська влада переносить ревізію по фабриках зброї, шукаючи комуністів і шпигулів, які викрадали таємні виробу зброї.

— У п'ятницю 22, червня ц. р. у горах Тавру розбився літак а пасажирами. Летун і радіо-телеграфіст убиті, а п'ятеро пасажирів легко ранені.

— Суд у Швейцарії засудив п'ятеро єврейських на кару в'язниці до 6-ох місяців за критику уряду і наклепування до непослуху.

— Агенція Аласа повідомляє, що король Карло за кілька місяців поїде з офіційною візитом до Парижа.

— До Лондону виїздить в найближчих днях польська делегація під проводом директора торговельного департаменту міністерства торгівлі Соколовського а метою заключити торговельну і мореплавську угоду.

— Литовський суд засудив двоох учасників перевороту на кару смерті. Президент Сметона помилував обох засуджених. Одному замінив кару смерті на 11 літ в'язниці, а другому на 10 літ.

Загострення взаємин між Німеччиною і Литвою

Переговори Литви з Польщею.

РИГА, 22. 6. ПАТ. З Ковна повідомляють, що німецький уряд заборонив привозити з Литви худобу і мясо та відкликав своїх ветеринарів з литовських рішень. Німеччина не купує від Литви масла і яєць. Тому литовський уряд заборонив ввозити товари з Німеччини.

КЕНІГСБЕРГ, 22. 6. ПАТ. З Ковна повідомляють: Приїзд колишнього прем'єра Пристора до Ковна викликав живе зацікавлення в пресі і в політичних колах. Литовська преса присвячує побуту Пристора у Ковні багато місця на своїх сторінках. Вчора колишній прем'єр Пристор був присутній на академії в честь позитива, яка відбулася в городі воєнного музею. Радіостанція в Ковні оповістила в польській мові приїзд Пристора до Ковна. Литовська преса згадує про переговори полк. Пристора в Ковні і на провінції з визначними політиками. Згодують, що Литва і Польща наважуть дипломатичні взаємини і налагодять безпосередню комунікацію.

З Варшави повідомляють, що там повстало але польсько-литовське товариство з метою зближати до себе оба народи. В найближчих днях слід сподіватися приїзду до Варшави кількох визначніших литовських журалістів і діячів.

Страшний вибух у Москві

70 убитих і ранених.

З Москви надійшли до Риги вістки, що ще в суботу 16, червня ц. р. у найбільшій хемічній фабриці ім. «Фрунзе» страшний вибух знищив а поверхове крило величезних будинків фабрики. Число вбитих і ранених не відоме. Згодують, що число вбитих і ранених перевищує цифру 70. Большевиківський уряд держить у тайні катастрофу та її розміри. ГПУ зараз після вибуху оточило фабрику і веде слідство при участі делегатів прокуратури і комісаріату війни. ГПУ арештувало кількох директорів та інженерів фабрики під замітом недбалості.

Галицький Магазин Новостей Галицька 13-
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі блаватні товари по найнижчих цінах. При закупці товару від 3. зол. даром білет на першорядний міс. 3/73 71-2

На мужеські весняні убрання

СУКНА

бельські і оригінальні англійські

ТЕКСТИЛЬНА ГУРТІВНЯ

тільки в Ринку 30.

36/76 зараз біля «Бачевського», 8-8

НОВИНКИ

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відкрити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація «Діла».

— Робітник футер Юліана Гаушевського, Львів, пл. Капітульна 3, I. пов. Тел. 54-46. Приймає футра до переходу на літо. 1287 41-7

— Магазин постелі Р. Джада, Львів, Хоружина 3, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матраци по 7 зол. 1285 86-100

— В. Кубійович-М. Кулинький: Адміністрація Карта Галичини, мірило 1.600.000, в ціні 2.50 зол. Набути в усіх книгарнях. 1729 1-2

— Гребенів, пансіон Яблоцьких поручає гарно улажені кімнати з постелею. Харч смачний, здоровий вдовольняє навіть найбільш вибагливих. 1628

— Ямна коло Яремча. Пансіон «Веселка» створений від 1. травня. Кімнати гарні, соняшні, добре улажені, з бальконами. Харч першорядний, спільна їдальня, товариство добірне, ціни конкурентні. Ближчі інформації подасть Ів. Лісневичева, Ямна коло Яремча. 143720-2

— Пані! Ціле окруження зверне на вас увагу, коли навчитесь підносити ефект вашої краси. Ні краса, ні молодість не є тривалі, коли їх лишити без опіки. Косметичні поради змінять вашу красу. Всіх тайн косметики довідаєтесь з косметичного підручника пані Заклинської. Цітати можна по зниженій ціні 4 зол. на Жіночому Конгресі, або у Матвійчука, Львів, Демі-250 зол. Набувати в усіх книгарнях. 1729 1-2

— Роківниці смерті бл. п. С. Петлюри в Бельгії. Як і в попередні роки брюссельське Т-во «Незалежна Україна» взяло на себе влаштування Академії пам'яті С. Петлюри, що відбулася в Брюсселі 20-го минулого місяця. На Академію прибула українська еміграція в числі великої кількості. Слід відзначити, що зійшлися українці з усіх українських земель. На Академії були відкриті та промови. Присутні склали свою лепту на Укр. Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі. — 17. 6. в українській каплиці в Брюсселі відбулася панахида за спокій душі по С. Петлюрі та за всіх поляглих за Україну.

ЧИ ВИ ВЖЕ НАБУЛИ ЮВІЛЕЙНУ ВІДЗНАКУ
1639 СОКОЛА-БАТЬКА? 3-3

— Перша українська доктором музикології. Дня 20, червня ц. р. відбулася на Українським Вільним Університеті в Празі промоція п. Стефанії Туркевич-Лісовської на доктора філософії (музичний відділ у д-ра З. Неєдлого, проф. Карлового університету в Празі) на підставі праці «Український елемент у творч. П. І. Чайковського, Черевички та Н. Римського-Корсакова. Ніч перед Різдвом» і порівняння їх з оперою Миколи Лисенка «Різдвяна Ніч». П-і Туркевич-Лісовська є родом зі Львова. Іспит зрілості зложила в 1916 р. в гімназії СС. Василіанок у Львові. Від 1916—1918-19 р. студіювала музикологію на університеті у Львові, а рівночасно училася музики (фортеп'яно) спершу у проф. Курца, а потім у проф. Ю. Лелевича. В 1920 р. зложила державний педагогічний іспит на музичній консерваторії у Львові. Від 1920 до 1922-23 студіювала на університеті у Відні і там же після закінчення іспитів дістала абсолюторію. В 1927 р. студіювала приватно композицію у проф. Шюекера в Берліні. Від 1930 до 1933 р. студіювала композицію на державній консерваторії в Празі (проф. Шні) і 1933 р. одержала абсолюторію. В 1933-34 р. студіювала композицію (містрівська школа) у проф. Новака в Празі.

— Новий процес Лемика. Пісая процесу Маді дна 6. або 7. липня ц. р. розпочнеться перед львівським судом присяжних друга розправа проти студента Лемика, засудженого, як відомо, на досмертну в'язницю за атентат у совітському консуляті у Львові. Він стане разом з іншими співобвинуваченими під замітом пер-

жаної зради, участі і приготування атентату і т. п.

— Півтора години домашньої науки. З новим шкільним роком кураторії вводить новий правилник для вселюдних шкіл. В новім правилнику кладеться великий натиск, щоб не пережувати дітей домашньою наукою. Праці, задані до дому, не можуть займати більше часу як півтора години. Записування нот для дітей найнижчих ступнів зноситься, а основою класифікації має бути загальна оцінка. Всі ученики й учениці перших відділів повинні переходити до відділів вищих.

— Кваліфікація громадських секретарів. Міністерство внутрішніх справ урядовано справу кваліфікації кандидатів на громадських секретарів. На будуче кандидати на громадських секретарів мають здавати іспити з 15 предметів. М. і. мають знати загальні принципи права, скарбовості, конституції, цивільної процедури, адміністрації, карного права і т. п. Іспити будуть складати перед спеціальними самоврядними комісіями.

— Зловживання при стяганні податків. Перез карним судом у Стрию відбулася розправа проти Осипа Івашковича, начальника громади а Погару біля Скольного, за те, що при стяганні податків присвоїв собі 759 зол., фальсуючи притім книги. Івашкович вирізняв шкоду і на розправі боронився тим, що не знав, як ведеться фахово книги. Дістав шість місяців в'язниці а припиненням кари на 4 роки.

— Навчання у вселюдних школах. З новим шкільним роком міністерство освіти вводить різні зміни у вселюдних школах з педагогічних і ошадностевих оглядів. У перших відділах вселюдних шкіл один учитель буде читати всіх предметів. Вищі відділи будуть читатися групами на спільні лекції з причини браку достаточного числа вчителів.

НАЙКРАЩІ ВОВНЯНІ МАТЕРІАЛИ

на шкільні мундирки, костюми, мужеські убрання — та всякі шовки

З МАГАЗИНУ НОВИН «ТЕКСТИЛЬ» — Ст. ЗАЛЕСКА
вул. Галицька ч. 18.

— Хто виграв на лотерії? В нинішньому тягненні Держ. Клас. Лотерії впали виграти на такі числа: 100.000 зол. на ч. 137215, 20.000 зол. на ч. 84203, 10.000 зол. на ч. 162934, 5.000 зол. на ч. 33591, 2.000 зол. на ч. 94387, 18838 22277 47361 111650, 1.000 зол. на ч. 29005 37796 43510 148442, 500 зол. на ч. 150621 6345 79900 114834 115563 136875, 400 зол. на ч. 422 6711 94842 105841 111028 113133 135967 150360 158215 165481 6324 42524 128663.

— Пропали через свідцтва. Свідчий уряд у Львові шукає за двома молодими дівчатами, що пропали ще 15. ц. м. після роздачі шкільних свідцтва. Є це 14-літня Антонина Сузінняна, дочка кельнера (вул. Ходоровського 11) та 11-літня Бея Гайкштайн, вихованця жидівського сирітського заведення при вул. Янівській. Обі виїхали з дому по шкільні свідцтва і більше не вернулися.

— Місто самогубів. На основі статистичних обчислень у Варшаві занотовано торік 1440 самогубств, переважно з причини безробіття. В порівнянні з іншими містами Європи Варшава займає перше місце щодо самогубств, діючи випередити себе тільки Берліном, який має чотири рази більше мешканців. Цікаве, що між 1440 випадками самогубств занотовано тільки 10 аналізів.

— Львівська хроніка. На Ринку арештовано З. Гутмана з Підгаєць, що ніс валізу, а якій знаходилося 90 запальничок, кілька тисяч каміників до запальничок і більша скількість сахарини, все з контрабанди. В лісі біля Перезенківки знайдено висільника невідомого прізвища, що миг походити із середнього стану. Є це мужчина високого росту, одітий в чорне абрання.

Купелеві плащі 8-50

Матеріал на купелеві плащі 140 шир. зол. 4-50 та купел. ручки у великій виборі «БЛАВАТНИЙ БАЗАР».

А. ГАНЦЕЛЬМАН, Львів, Ботинів ч. 12.

— Краєва хроніка. Купець з Борислава Пінкас Кальман повідомив поліцію, що підчас їзди зі Станиславова крізь Стрий до Дрогобича вкрадено йому в потязі з кишені портфель, а якому було 700 зол. і легітимация. — Онуфрій Сеньків, слуга през. м. Дрогобича Яроша, застрілювався з причини нещасливої любові. — В Накловичах пов. Мостиська згоріло 18 селянських загород з усім інвентарем. Около 20 родин залишилось без даху над головою. — У Гвізді пов. Коломия затроїлася жидівська родина Корній пасхальним борщом, до якого дісталося отрує на щурі. Корній ліжачи вчотував його жінка померла.

